

«“Η είδηση” στην Έκφραση-Έκθεση της Β' Λυκείου με τη χρήση ΤΠΕ»

Κάμα Μαρία¹, Γεροντάσιος Σπυρίδων²

¹Φιλολόγος στο Γενικό Λύκειο Νέας Μαδύτου Θεσσαλονίκης
mirka.kama@gmail.com

²Καθηγητής Πληροφορικής στο Επαλ Αξιούπολης
sgerontasios@gmail.com

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το παρόν σενάριο συνιστά εργασία στα πλαίσια του Β1 επιπέδου επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών και δυστυχώς δεν υλοποιήθηκε ακόμα, καθώς φέτος η επιμόρφωση έλαβε χώρα κατά την εξεταστική περίοδο των μαθητών. Πρόκειται για μια εκπαιδευτική παρέμβαση που απευθύνεται σε μαθητές της Β' Λυκείου και αφορά στο κεφάλαιο της “Είδησης” του μαθήματος της Έκφρασης-Έκθεσης. Στόχος είναι να κατακτήσουν οι μαθητές τις έννοιες της “υποκειμενικότητας” και του “σχόλιου” στην είδηση μέσα από τη χρήση νέων τεχνολογιών. Την ίδια στιγμή, η ενδυνάμωση των μαθητών σε συνεργατικές διαδικασίες και η άσκησή τους στο γραπτό λόγο, ως κατεξοχήν σκοπός του συγκεκριμένου μαθήματος, κρίνονται απαραίτητες. Όλες οι δραστηριότητες του διδάσκοντος αλλά και οι εργασίες των μαθητών βασίζονται πάνω στην αδιαμφισβήτητη έλξη που ασκούν, και ειδικά στους νέους, η εικόνα και ο ήχος, δηλαδή το οπτικοακουστικό υλικό. Για αυτόν το λόγο, απαραίτητα εργαλεία για την υλοποίηση του σεναρίου είναι ο διαδραστικός πίνακας και ο υπολογιστής. Οι μαθητές λειτουργώντας πότε ως ολομέλεια (στην αρχή του μαθήματος) και πότε ως ομάδες, εκτίθενται συνεχώς στη χρήση νέων τεχνολογιών και μάλιστα η γνώση αυτών συνιστά προαπαιτούμενο για την ομαλή διεξαγωγή της μαθησιακής διαδικασίας αλλά και της διεκπεραίωσης των ανατιθέμενων εργασιών.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: διαδραστικός πίνακας, υπολογιστής, συνεργατικότητα, ψηφιακός γραμματισμός, είδηση

ΤΙΤΛΟΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

“Η ΕΙΔΗΣΗ” ΣΤΗΝ ΕΚΦΡΑΣΗ-ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ Β' ΛΥΚΕΙΟΥ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΠΕ

Εκτιμώμενη διάρκεια διδακτικού σεναρίου

4 διδακτικές ώρες

Ένταξη του διδακτικού σεναρίου στο πρόγραμμα σπουδών/Προαπαιτούμενες γνώσεις

Το διδακτικό σενάριο εντάσσεται στην ενότητα “Η Είδηση” του ΑΠΣ της Έκφρασης-Έκθεσης της Β' Λυκείου.

Ο εκπαιδευτικός χρειάζεται να έχει γνώσεις χρήσης διαδραστικού πίνακα καθώς και εξοικίωση με εργαλεία web 2.0 όπως και να γνωρίζει τις αρχές

οργάνωσης μιας ομαδοσυνεργατικής διδασκαλίας. Από τους μαθητές απαιτούνται γνώσεις χειρισμού ηλεκτρονικού υπολογιστή, λειτουργίας του youtube, χρήσης του word και του powerpoint όπως και εξοικείωση με το διαδραστικό πίνακα για την παρουσίαση των αποτελεσμάτων των ομαδικών εργασιών.

Σκοποί του διδακτικού σεναρίου

Σκοποί

Οι μαθητές

- Να κατακτήσουν το βασικό όργανο επικοινωνίας της γλωσσικής τους κοινότητας, ώστε να αναπτυχθούν διανοητικά, συναισθηματικά και κοινωνικά, αποκτώντας τις απαραίτητες για την ηλικία τους γνώσεις της λειτουργίας του γλωσσικού συστήματος και χρησιμοποιώντας με επάρκεια και συνείδηση τον λόγο στις διάφορες επικοινωνιακές περιστάσεις.
- Να ασκηθούν σε ομαδοσυνεργατικές μεθόδους διερεύνησης.
- Να κατακτήσουν τον ψηφιακό γραμματισμό.

Επιστημολογική προσέγγιση και εννοιολογική ανάλυση – Θέματα θεωρίας του διδακτικού σεναρίου

Τις τελευταίες δεκαετίες ένας νέος τρόπος αντίληψης και επεξεργασίας των δεδομένων της πραγματικότητας φαίνεται να έχει καθιερωθεί. Πρόκειται για την εγκαθίδρυση των ηλεκτρονικών υπολογιστών, των “έξυπνων κινητών” τελευταίας γενιάς και γενικότερα για την παντοδυναμία της οθόνης, της εικόνας και του ήχου. Στο πνεύμα αυτό, το σχολείο ως μέρος της κοινωνίας αλλά και ως φορέας κοινωνικοποιητικού ρόλου καλείται να λάβει υπόψη του αυτές τις εξελίξεις και να βοηθήσει τους μαθητές να προετοιμαστούν για έναν κόσμο κατά μεγάλο μέρος ψηφιακό. Μάλιστα, το μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας ως αντικείμενο κατεξοχήν κοινωνικό που αποκτά σημασία μέσα σε επικοινωνιακά πλαίσια, φαίνεται να εμπλουτίζεται από τη νέα πραγματικότητα. Τα τελευταία χρόνια έχουν δημιουργηθεί εργαλεία που αξιοποιούνται και προς την κατεύθυνση του εμπλουτισμού του μαθήματος (και όχι μόνο αυτού) με τη χρήση των ΤΠΕ· ελληνικές εκπαιδευτικές πύλες (π.χ. <http://www.greek-language.gr/>), ηλεκτρονικά λεξικά, σώματα κειμένων, ψηφιακές βιβλιοθήκες, θεματικοί ή εξειδικευμένοι ιστοχώροι, ψηφιακά χαρτοφυλάκια (e-portfolios), λογισμικά εξάσκησης-εφαρμογών (Drill and practice), λογισμικά παρουσίασης και λογισμικά δημιουργικότητας είναι μερικά μόνο από τα μέσα “εκσυγχρονισμού” της διδασκαλίας.

Το παρόν σενάριο δημιουργήθηκε με στόχο την κατάκτηση της έννοιας “είδηση” και “σχόλιο” μέσα από πρακτικές ψηφιακού γραμματισμού. Στην πρώτη του φάση βασίζεται στη θεωρία του συμπεριφορισμού και στη θεωρία επεξεργασίας της πληροφορίας και γι' αυτό χρησιμοποιήθηκαν συστήματα καθοδήγησης και διδασκαλίας. Συγκεκριμένα, γίνεται χρήση του διαδραστικού πίνακα για προβολή από τον καθηγητή και παραπομπή στο εμπλουτισμένο ψηφιακό βιβλίο του μαθητή. Με αυτή τη μέθοδο, οι μαθητές κατανοούν την έννοια της “είδησης” και του “σχόλιου” και διεξάγεται διάλογος μέσα στην

ολομέλεια. Στη δεύτερη φάση, χρησιμοποιείται η ομαδοσυνεργατική μέθοδος, βασισμένη στις θεωρίες του εποικοδομισμού και του κοινωνικού εποικοδομισμού. Εξάλλου, σύμφωνα με τον Vygotsky “όταν δουλεύεις μαζί με άλλους γίνεσαι πιο ευφυής”. Γι' αυτό το λόγο χρησιμοποιούνται συστήματα μάθησης μέσω ανακάλυψης, διερεύνησης και οικοδόμησης. Τέτοια είναι εφαρμογές υπερμέσων, λογισμικό γενικής χρήσης (εφαρμογές γραφείου κλπ) και ιστότοποι (blog μαθήματος). Οι μαθητές μεταχειρίζονται τα παραπάνω για τη διεκπεραίωση και τη γνωστοποίηση των αποτελεσμάτων των ομαδικών τους εργασιών.

Υποκείμενες θεωρίες μάθησης

Στην πρώτη φάση του διδακτικού σεναρίου όπου γίνεται προβολή από τον διδάσκοντα

- **Συμπεριφορισμός** (Skinner) → Η μάθηση ορίζεται ως μία αλλαγή στη συμπεριφορά του μαθητή που προκύπτει μέσω εμπειριών και ασκήσεων που τίθενται από το δάσκαλο.

Στη δεύτερη φάση του διδακτικού σεναρίου όπου γίνεται η ομαδοποίηση των μαθητών και η επεξεργασία των φύλλων εργασίας.

- **Οικοδομισμός ή Δομητισμός** (Piaget) → Η μάθηση είναι μία υποκειμενική και εσωτερική διαδικασία οικοδόμησης νοημάτων και θεωρείται το αποτέλεσμα οργάνωσης και προσαρμογής των νέων πληροφοριών σε ήδη υπάρχουσες γνώσεις.
- Κεντρικοί οι ρόλοι:
 - α. του μαθητή που αναλαμβάνει ενεργό ρόλο στην οικοδόμηση της γνώσης του
 - β. της προηγούμενης ή πρότερης γνώσης του μαθητή η οποία θα πρέπει να τροποποιηθεί και να επεκταθεί ως αποτέλεσμα της μάθησης- Ο δάσκαλος αναλαμβάνει έναν υποστηρικτικό - συμβουλευτικό ρόλο στη δραστηριότητα των μαθητών.
- **Κοινωνικοπολιτισμικές θεωρίες** (Vygotsky) → Κάθε άτομο έχει ένα πυρήνα γνώσεων που χρησιμοποιείται για την πραγματοποίηση δραστηριοτήτων. Όταν συνεπικουρείται από άλλους τότε επιτυγχάνεται η γνώση.
- **Η θεωρία της δραστηριότητας (Vygotsky, Leontiev, Luria, Nardi)** → Η θεωρία της δραστηριότητας έχει σημαντικές εφαρμογές στις έρευνες που αφορούν την επικοινωνία ανθρώπου-μηχανής και ειδικότερα στον σχεδιασμό μαθησιακών περιβαλλόντων με υπολογιστή (συνεργατική μάθηση). Η συνεργατική μάθηση (collaborative learning) με υπολογιστή βασίζεται στην αλληλεπίδραση ανάμεσα στο υποκείμενο (μαθητή), το αντικείμενο (στόχο μάθησης) και τα διαθέσιμα εργαλεία.

Το πλαίσιο των πολυγραμματισμών καθορίζει τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στο σύγχρονο σχολείο με τις εξής βασικές αρχές:

α) σκοπός της διδασκαλίας θα πρέπει να είναι η σταδιακή εξοικείωση των εκπαιδευομένων με την προφορική και γραπτή μορφή της ελληνικής γλώσσας, ο καθένας σύμφωνα με τις προσωπικές του δυνατότητες,

β) θα πρέπει να δίνεται έμφαση στην απόκτηση από τους εκπαιδευόμενους δεξιοτήτων γραμματισμού,

γ) οι κειμενικές ενότητες με τις οποίες θα ασχολούνται θα πρέπει να είναι ενότητες με νόημα και να ανήκουν σε διάφορα είδη λόγου,

δ) θα πρέπει να δίνονται ευκαιρίες στο σχολείο να γίνεται «ανάδυση του γραμματισμού» των εκπαιδευομένων,

ε) το λάθος που πιθανόν κάνουν οι εκπαιδευόμενοι κατά την παραγωγή γραπτού λόγου δε θα πρέπει να θεωρείται κολάσιμο,

στ) το περιβάλλον στο χώρο όπου πραγματοποιείται η διδασκαλία θα πρέπει να λαμβάνεται πρόνοια, ώστε να είναι ένα περιβάλλον πλούσιο σε γραπτά ερεθίσματα,

ζ) θα πρέπει να δημιουργούνται κατά τη διδασκαλία, ει δυνατόν, πραγματικές συνθήκες επικοινωνίας,

η) οι εκπαιδευόμενοι θα πρέπει να ασχολούνται και με πολυτροπικά κείμενα, ώστε να εξοικειωθούν με τους νέους τρόπους παρουσίασης του γραπτού λόγου μαζικής επικοινωνίας.

Χρήση Η.Υ., ΤΠΕ, καθώς και άλλων μέσων για το διδακτικό σενάριο

Στο διδακτικό σενάριο γίνεται χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή και διαδραστικού πίνακα. Συγκεκριμένα, ο διαδραστικός πίνακας χρησιμοποιείται διπλά: από τον διδάσκοντα ως προβολέας για την προβολή εικόνων ως αφόρμηση για τη διεξαγωγή συζήτησης στην ολομέλεια και ως περιηγητής στο διαδίκτυο σε σώματα κειμένων για την επεξεργασία τους από το σύνολο της τάξης. Στο τέλος του σεναρίου, οι μαθητές παρουσιάζουν στο διαδραστικό πίνακα τα αποτελέσματα των ομαδικών τους εργασιών.

Πιο αναλυτικά χρησιμοποιούνται τα εξής:

- Το διαδραστικό εμπλουτισμένο βιβλίο του μαθητή <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSB105/438/2911,11401>.
- Το youtube
- Toword
- Το powerpoint
- Blogs

Πρόβλεψη δυσκολιών στο διδακτικό σενάριο

Κατά την υλοποίηση του διδακτικού σεναρίου ενδέχεται να παρουσιαστούν ορισμένες δυσκολίες που συνδέονται με τη χρήση της τεχνολογίας αλλά και την

οικονομική κατάσταση των μαθητών. Δυστυχώς, οι οικονομικές συνθήκες της χώρας έχουν αναγκάσει πολλά νοικοκυριά, ιδίως στην επαρχία, να αποστερηθούν τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές ή τη σύνδεση στο διαδίκτυο, πραγματικότητα με την οποία έχω βρεθεί αντιμέτωπη μέσα από τη θητεία μου σε σχολεία της επαρχίας. Αρκετές φορές, συναντώνται μαθητές που δεν έχουν την ευχέρεια εργασίας από το σπίτι με ηλεκτρονικά μέσα. Γι' αυτό το λόγο, όλο το σενάριο υλοποιείται μέσα στην τάξη. Την ίδια στιγμή, όμως, η έλλειψη υπολογιστή ή σύνδεσης στο διαδίκτυο στερεί από κάποιους μαθητές την εξοικείωση με λογισμικά και προγράμματα που θα συνέτειναν στην αποτελεσματικότερη συμμετοχή τους σε ένα μάθημα βασισμένο στις ΤΠΕ. Ταυτόχρονα, κίνδυνοι μετατροπής ενός διδακτικού σεναρίου σε φιάσκο ελλοχεύουν λόγω της εξάρτησης αυτού από τη σύνδεση στο διαδίκτυο. Δυστυχώς, είναι πολλές οι φορές που μία διακοπή ρεύματος ή η εμφάνιση προβλημάτων στο πανελλήνιο σχολικό δίκτυο εμποδίζουν την πραγμάτωση ενός σχεδίου μαθήματος. Τέλος, ακόμα και κάποιοι σύνδεσμοι μπορεί να μη λειτουργούν μία δεδομένη χρονική στιγμή.

Διδακτικό συμβόλαιο

Το διδακτικό συμβόλαιο διαμορφώθηκε ύστερα από συζήτηση στην τάξη και διαμορφώθηκε από κοινού ως εξής:

Τι αναμένουν οι μαθητές από τον διδάσκοντα:

- Καλή προετοιμασία και ολοκληρωμένο σχεδιασμό του μαθήματος
- Αποφυγή μακροσκελών μονολόγων
- Χρήση τεχνολογίας
- Διασύνδεση του μαθήματος με την πραγματική ζωή
- Έμφαση στην ομαδοσυνεργατική διδασκαλία
- Παροχή ίσων ευκαιριών για δημιουργικές εργασίες

Τι αναμένει ο διδάσκων από τους μαθητές:

- Χρήση των υπολογιστών αποκλειστικά για την ομαδική διερεύνηση
- Ομοιόμορφη κατανομή εργασιών εντός της ομάδας
- Σεβασμό των κανόνων που ισχύουν εντός του εργαστηρίου
- Επιμελημένο γλωσσικό ύφος στην παραγωγή γραπτού λόγου

Οργάνωση της τάξης – εφικτότητα σχεδίασης

Το σενάριο υλοποιείται στο εργαστήριο των υπολογιστών ή σε αίθουσα εξοπλισμένη με διαδραστικό πίνακα και υπολογιστές. Στην πρώτη φάση του σεναρίου οι μαθητές κάθονται ως ολομέλεια, ενώ στη δεύτερη φάση γίνεται η ομαδοποίησή τους και κάθονται ανά 3-4 μπροστά σε κάθε υπολογιστή. Αυτό βέβαια προϋποθέτει την από καιρό εξασφάλιση του χώρου για χρήση από τον διδάσκοντα, καθώς αυτές οι αίθουσες είναι συνήθως πολύ λίγες σε κάθε σχολική μονάδα. Στην περίπτωση βέβαια σχολείου από όπου λείπει ο διαδραστικός πίνακας ή το εργαστήριο υπολογιστών υπολειτουργεί, η εφικτότητα σχεδίασης είναι περιορισμένη.

Αξιολόγηση

Αξιολόγηση μαθητών με τρεις τρόπους:

Από τον διδάσκοντα ο οποίος θα έχει ετοιμάσει έναν πίνακα προς συμπλήρωση από τον ίδιο ώστε να ελέγξει κατά πόσο κάθε ομάδα πέτυχε τους

επιδιωκόμενους στόχους (ετεροαξιολόγηση). Στη συνέχεια, ο εκπαιδευτικός μπορεί να χρησιμοποιήσει αυτά τα στοιχεία για το ατομικό portfolio κάθε μαθητή.

1. Από τους συμμαθητές τους στους οποίους θα έχει μοιραστεί ένα σχετικό έντυπο ερωτηματολόγιο ή ένα ερωτηματολόγιο online (ετεροαξιολόγηση)
2. Από τα ίδια τα άτομα που θα κληθούν να αξιολογήσουν τα αποτελέσματα της εργασίας τους (αυτοαξιολόγηση)

Κάποια στοιχεία προς αξιολόγηση είναι:

- τα μαθησιακά αποτελέσματα
- η συνεργασία των μαθητών
- η στάση των μαθητών

Αξιολόγηση σεναρίου με δύο τρόπους:

- Από τον διδάσκοντα
- Από τους μαθητές

ως προς

- τις επιδιώξεις του σεναρίου
- τα εργαλεία
- τη διαδικασία υλοποίησης
- την προσαρμογή και επεκτασιμότητα
- το περιεχόμενο και τη διαδικασία της διδασκαλίας του εκπαιδευτικού σεναρίου με την παιδαγωγική αξιοποίηση των ΤΠΕ
- τις δυσκολίες που ανέκυψαν

ΤΙΤΛΟΣ

Η ΕΙΔΗΣΗ

ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

ΕΚΦΡΑΣΗ ΕΚΘΕΣΗ

ΤΑΞΗ ΣΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΑΠΕΥΘΥΝΕΤΑΙ

Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ

4 διδακτικές ώρες

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ / ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΑΠΣ

Επιδιώκεται οι μαθητές:

Να αναπτύξουν, με την προσέγγιση της δημοσιογραφικής είδησης, την ικανότητα να αφηγούνται με συντομία, σαφήνεια και ακρίβεια.

Να αποκτήσουν κριτική στάση απέναντι στα μέσα ενημέρωσης και να ασκηθούν στη διάκριση του γεγονότος από το σχόλιο σε μια είδηση.

Να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους, δεδομένου ότι οι λέξεις είναι φορείς εννοιών.

Να ασκηθούν στην παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου μέσω κειμένων με επικοινωνιακό χαρακτήρα.

Να ασκηθούν στην κατανόηση κειμένου.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Σε πρώτη φάση (1^η διδακτική ώρα) ο εκπαιδευτικός προβάλλει στον διαδραστικό πίνακα τρεις εκδοχές της ίδιας φωτογραφίας, όπως αυτές προβλήθηκαν από διαφορετικά κανάλια. Για παράδειγμα:

Η θέαση των εικόνων προκαλεί διερευνητική συζήτηση στην ολομέλεια, η οποία στοχεύει κατ' αρχάς στην ανάπτυξη κριτικής στάσης απέναντι στα ΜΜΕ και στη συνειδητοποίηση πως αυτά αντιμετωπίζουν την ίδια είδηση με διαφορετικό τρόπο. Στη συνέχεια, ο διδάσκων μεταφέρεται μέσω του διαδραστικού πίνακα στο διαδραστικό εμπλουτισμένο βιβλίο του μαθητή <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSB105/438/2911,11401>. Εκεί εντοπίζει πλήθος κειμένων τα οποία αποτελούν είτε απλή έκθεση γεγονότων είτε έκθεση γεγονότων μαζί με σχόλια. Ορισμένοι άξονες συζήτησης που θα μπορούσε να θέσει ο εκπαιδευτικός είναι οι εξής:

- Σε ποιες περιπτώσεις το γεγονός παρουσιάζεται αυτόνομο και σε ποιες συνοδεύεται από σχόλια;
- Ποιοι παράγοντες καθορίζουν καθεμιά από τις παραπάνω επιλογές;
- Υπάρχουν περιπτώσεις όπου το σχόλιο είναι δυσδιάκριτο; Ποια είναι η αιτία αυτής της επιλογής;

Ακολουθεί σύνοψη των συμπερασμάτων από τον καθηγητή.

Στη συνέχεια (1^η και 2^η διδακτική ώρα), ο εκπαιδευτικός εισάγει τους μαθητές

στη δραστηριότητα ομαδικής διερεύνησης που θα ακολουθήσει, σχηματίζοντας ομάδες 3-4 ατόμων με σύνθεση που ο ίδιος επιλέγει, κατά το συμφέρον όλων των μαθητών. Το τμήμα μεταφέρεται, αν δε βρίσκεται ήδη εκεί, στο εργαστήριο υπολογιστών και οι μαθητές λαμβάνουν στα χέρια τους φύλλα εργασίας. Οι εργασίες που περιλαμβάνονται σε αυτά ακολουθούν την πορεία: καθοδήγηση→διερεύνηση→αυτενέργεια/δημιουργία. Η επιλογή των εργασιών βασίζεται στην τεράστια επίδραση της εικόνας πάνω στους εφήβους και στην καθηλωτική δύναμή της. Κρίνεται πως η επιλογή συνδυασμού εικόνας-ήχου θα προσελκύσει και τον πιο αδιάφορο/αδύναμο μαθητή και θα δημιουργήσει την επιθυμία για εμπλοκή στη μαθησιακή-ανακαλυπτική διαδικασία. Ακόμη, η ελευθερία στην επιλογή τύπου εφημερίδας στην οποία καλούνται να αρθρογραφήσουν οι μαθητές (π.χ. πολιτική/αθλητική) στόχο έχει την κινητοποίηση όλων των μαθητών και την “εκμετάλλευση” ακόμη και αθλητικών προτιμήσεων ή εμπειριών ώστε όλα τα παιδιά να συμμετάσχουν από καρδιάς στην παραγωγή λόγου. Εν ολίγοις, το στήσιμο του μαθήματος έγινε με βάση τον προβληματισμό “πώς θα κινητοποιήσω και τον πιο αδιάφορο μαθητή;”. Εξάλλου, τότε θεωρείται επιτυχημένο ένα μάθημα και ο διδάσκων νιώθει πληρότητα, όταν δηλαδή “κερδίσει” και τους “δύσκολους”- “αντιδραστικούς” και συχνά “παρεξηγημένους” μαθητές.

Σε κάθε περίπτωση είναι απαραίτητη η παραγωγή λόγου, καθώς είναι ο πρωτεύων στόχος του μαθήματος. Προϋποθέσεις της επιτυχημένης ομαδικής εργασίας είναι η ορθή χρήση υπολογιστών και γνώση προγραμμάτων όπως το word και το powerpoint. Σημαντική επίσης είναι η εξοικείωση με το διαδραστικό πίνακα για την παρουσίαση των αποτελεσμάτων της ομαδικής διερεύνησης.

Να σημειωθεί πως τα ζητούμενα σε κάθε φύλλο εργασίας είναι λιγότερα από τον αριθμό των ομάδων έτσι ώστε το ίδιο θέμα να αποτελεί αντικείμενο μελέτης για περισσότερες ομάδες. Με αυτόν τον τρόπο τα μέλη τους θα συγκρίνουν και θα ανακαλύπτουν διαφορετικούς τρόπους προσέγγισης και αξιοποίησης των ίδιων πηγών. Παράλληλα, θα είναι πιο αποτελεσματική και η διαδικασία της ετεροαξιολόγησης.

Την τρίτη και τέταρτη διδακτική ώρα, ανακοινώνονται προφορικά τα αποτελέσματα της ομαδικής διερεύνησης, με τη χρήση του διαδραστικού πίνακα.

ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι βασισμένο στο κεφάλαιο “Η ΕΙΔΗΣΗ”. Την ίδια στιγμή, όμως, οι προεκτάσεις που μπορεί να λάβει είναι πολύ μεγαλύτερες. Συγκεκριμένα, θεωρώντας πως στόχος του σχολείου είναι η καλλιέργεια των ατόμων και η διαμόρφωση χαρακτήρων σκεπτόμενων, με κριτικό νου, σίγουρα δε θα περιμένουμε από τους μαθητές μας να θυμούνται τις λεπτομέρειες αυτής της ενότητας παρά μόνο εάν τις συνδέσουμε με την καθημερινότητά τους, με τη ΖΩΗ. Στο πλαίσιο αυτό, ο εκπαιδευτικός μπορεί να ζητήσει από τους μαθητές του να αναλογιστούν πού αλλού συμπλέκονται τα γεγονότα με τα σχόλια· μήπως η πραγματικότητα όπως παρουσιάζεται από

τους γονείς προς τα παιδιά αποτελεί ένα σχόλιο; ή η συμπεριφορά του κάθε ανθρώπου είναι η ίδια ένα σχόλιο όπως αυτό εκφράστηκε από τα βιώματά του, τον τρόπο διαπαιδαγώγησής του; Μήπως ακόμα και τα λόγια ενός δασκάλου, οι διδαχές του, όσα επιλέγει να διδάξει στους μαθητές του και ο τρόπος που το κάνει είναι και αυτά ένα σχόλιο; Άραγε υπάρχει αντικειμενικότητα στη ζωή μας ή “τα λόγια μας είναι παιδιά πολλών ανθρώπων” όπως είπε και ο Σεφέρης; Σ’ αυτήν την περίπτωση, είναι ο άνθρωπος στ’ αλήθεια ανεξάρτητος και αν όχι πώς μπορεί να γίνει; Σκέψεις για προεκτάσεις που θα προβληματίσουν τους μαθητές και ίσως...μετά από χρόνια...θυμούνται εκείνο το μάθημα που το δίδασκε “κάποιος που δε θυμάμαι το όνομά του, αλλά μου είχε κάνει εντύπωση...”

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ-ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Η ενότητα της “Είδησης” μπορεί να αποτελέσει μία καλή αφορμή ώστε οι μαθητές να αποκτήσουν κάποιες καλές “έξεις”. Για παράδειγμα, ο διδάσκων μπορεί να αναθέσει ανά ομάδες στα παιδιά να προμηθεύονται εφημερίδες και να σχολιάζουν, σύμφωνα με δεδομένες παραμέτρους, τα άρθρα που τους κάνουν εντύπωση. Με αυτόν τον τρόπο, οι μαθητές θα αποκτήσουν τη συνήθεια μελέτης εφημερίδων ερχόμενοι έτσι σε επαφή με έναν προσεγμένο γραπτό λόγο. Ταυτόχρονα, το μάθημα αυτό και οι δραστηριότητες στις οποίες θα έχουν εμπλακεί τα παιδιά, μπορούν να καλλιεργήσουν το έδαφος για τη δημιουργία μίας σχολικής εφημερίδας (έντυπης ή ηλεκτρονικής).

ΧΡΗΣΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ

<http://www.5ek.gr/themata-symvouleftikis/sxoliki-symvouleftiki/157-didaktiko-symvolaio.html>

<http://www.netschoolbook.gr/epimorfosi/theories.html>

http://www.greeklanguage.gr/sites/default/files/digital_school/p3.1.2_glw_ssa.pdf

<http://www.greek-language.gr/greekLang/files/document/education/trainners.pdf>

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Δυστυχώς, οι συγκυρίες που αναφέρθηκαν και στην περίληψη δεν επέτρεψαν την υλοποίηση του σεναρίου ώστε να εξαχθούν κάποια ασφαλή συμπεράσματα. Ωστόσο, ενθουσιασμό και αδημονία προκάλεσε μία συζήτηση με τους μαθητές για την προοπτική συμμετοχής σε ένα μάθημα που θα ενέπλεκε τονδιαδραστικό πίνακα, τον υπολογιστή, οπτικοακουστικό υλικό από το youtube, ανάληψη ποικίλων ρόλων από τις ομάδες, τη δημιουργία blog και την ανάρτηση εκεί των αποτελεσμάτων των εργασιών. Μάλιστα ακούστηκε η φράση “Κυρία, τέτοιο μάθημα δε θα το ξεχνούσαμε ποτέ!”. Φαντάζομαι, λοιπόν, πως αν προκάλεσε εντύπωση το άκουσμα και μόνο της πιθανότητας διεξαγωγής μαθήματος τέτοιου που θα ενέπλεκε την τεχνολογία, και μάλιστα στο μάθημα της Έκθεσης Λυκείου, η υλοποίησή του θα απέφερε

μαγευτικούς καρπούς, τους οποίους προσδοκώ να γευτώ την επόμενη σχολική χρονιά.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Fullan, M. (1991) *The New Meaning of Educational Change*. London: Cassell

Koutsogiannis, D. (2001). *Computers and Literacy Teaching in its Cultural Context*. Στο Learning for the future. Proceedings of the Learning Conference, in Cope, B. & M. Kalantzis (eds), 3-19. CommonGround

Olson, J. (1988) *Schoolworlds-Microworlds: Computers and the Culture of the Classroom*. London: Pergamon Press.

Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας (2005α). *Βιωσιμότητα προγραμμάτων εισαγωγής και αξιοποίησης των Νέων Τεχνολογιών στην εκπαίδευση. Η περίπτωση της Οδύσσειας*. Επιμέλεια και συγγραφή της τελικής έκθεσης Β. Σβολόπουλος. Αθήνα: ΚΕΕ.

Κουτσογιάννης Δ., Παυλίδου Μ., Χαλισιάνη Ι., *Μελέτη για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση: γενικό πλαίσιο και ιδιαιτερότητες*, Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας

Κουτσογιάννης, Δ. (1998). *Περιθώρια δημιουργικής αξιοποίησης των ηλεκτρονικών υπολογιστών στη διδασκαλία του γραπτού λόγου: έρευνα σε μαθητές Α΄ Γυμνασίου*. Δημοσίευτη διδακτορική διατριβή, Τομέας Γλωσσολογίας, Τμήμα Φιλολογίας, Φιλοσοφική Σχολή του Α.Π.Θ

Μπονίδης, Κ. (2004), *Το περιεχόμενο του σχολικού βιβλίου ως αντικείμενο έρευνας: διαχρονική εξέταση της σχετικής έρευνας και μεθοδολογικές προσεγγίσεις*. Αθήνα: Μεταίχμιο

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Φύλλα εργασίας

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1

ΓΙΝΕΤΕ ΚΡΙΤΙΚΟΙ ΕΙΔΗΣΕΩΝ!

Φορέστε τα ακουστικά σας και παρακολουθήστε τα βίντεο που σας ανατέθηκαν. α) Παρακολουθήστε προσεκτικά τον τρόπο που μεταδίδονται τα γεγονότα και β) καταγράψτε τυχόν σχόλια που εντοπίζετε. γ) Σημειώστε εάν αυτά δίνονται με ευκρινή τρόπο ή διαπλέκονται με τα γεγονότα. Λάβετε υπόψη σας κάθε είδους σχόλιο (εκφράσεις, παύσεις, τίτλους, μορφασμούς, εικόνες, μουσική επένδυση).

ΟΜΑΔΑ 1: BINTEO 1: <https://www.youtube.com/watch?v=glAw9TOogeg>

ΟΜΑΔΑ 2: BINTEO 2: <https://www.youtube.com/watch?v=wbTnNVK3KN4>

ΟΜΑΔΑ 3: BINTEO 3: <https://www.youtube.com/watch?v=o8-m-dsvw18>

ΟΜΑΔΑ 4: BINTEO 4: <https://www.youtube.com/watch?v=AujoLQG47A>

Συγκεντρώστε τα αποτελέσματα της εργασίας σας σε ένα αρχείο word το οποίο θα ανεβάσετε στο blog του μαθήματός μας (<http://ekthesib1.blogspot.gr/>)

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2

ΓΙΝΕΤΕ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΤΕΣ ΕΙΔΗΣΕΩΝ!

Φορέστε τα ακουστικά σας και παρακολουθήστε τα βίντεο που σας ανατέθηκαν.

ΟΜΑΔΕΣ 1, 3: BINTEO 1: https://www.youtube.com/watch?v=W6-UrIX_DmM

Φανταστείτε ότι οι εικόνες που παρακολουθείτε, μεταδίδονται στο δελτίο ειδήσεων το οποίο εσείς παρουσιάζετε, και συνοδέψτε τις με λόγια. Αρχικά, προσπαθείστε ο λόγος σας να μην περιέχει σχόλια και, στη συνέχεια, παρουσιάστε αυτά που βλέπετε, διανθίζοντας τα λεγόμενά σας με σχόλια. Αυτά να είναι τέτοιου περιεχομένου, ώστε να καταδεικνύουν στην πρώτη περίπτωση ότι συμερίζετε τον πόνο των προσφύγων και στη δεύτερη ότι τάσσεστε εναντίον αυτών.

ΟΜΑΔΕΣ 2, 4: BINTEO 2: <https://www.youtube.com/watch?v=fKHYe05z1KE&t=394s> (μέχρι το 4:00)

Φανταστείτε ότι οι εικόνες που παρακολουθείτε μεταδίδονται στο δελτίο ειδήσεων το οποίο εσείς παρουσιάζετε, και συνοδέψτε τις με λόγια. Αρχικά προσπαθείστε ο λόγος σας να μην περιέχει σχόλια και, στη συνέχεια,

παρουσιάστε αυτά που βλέπετε, διανθίζοντας τα λεγόμενά σας με σχόλια. Αυτά να είναι τέτοιου περιεχομένου, ώστε να καταδεικνύουν στην πρώτη περίπτωση ότι είστε φίλα προσκείμενος της κυβέρνησης και στη δεύτερη περίπτωση ότι είστε ενάντιος αυτής.

Παρουσιάστε τα αποτελέσματα της εργασίας σας σε ένα αρχείο word το οποίο θα ανεβάσετε στο blog του μαθήματός μας (<http://ekthesib1.blogspot.gr/>)

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3

ΟΛΕΣ ΟΙ ΟΜΑΔΕΣ

ΓΙΝΕΤΕ ΡΕΠΟΡΤΕΡ !

Φανταστείτε πως κάθε ομάδα αποτελείται από δημοσιογράφους τριών διαφορετικών εφημερίδων. (π.χ. ανεξάρτητη εφημερίδα, κυβερνητική εφημερίδα, αντικυβερνητική εφημερίδα / ανεξάρτητη εφημερίδα, εφημερίδα υπέρ μίας α' αθλητικής ομάδας, εφημερίδα υπέρ μίας β' αθλητικής ομάδας κ.λ.π.). Επιλέξτε μία κοινή είδηση και παρουσιάστε την ως αρθρογράφοι με τρεις διαφορετικούς τρόπους.

Χρησιμοποιείστε το Powerpoint για να παρουσιάσετε τα άρθρα σας, τα οποία μπορείτε να εμπλουτίσετε με φωτογραφικό υλικό.